

NSJS

NEZAVISNI SINDIKAT JAVNIH SLUŽBI SRBIJE

Novi Sad, Trg Slobode 3, tel/faks: 025/42-00-93, 021/66-16-886, 023/51-57-57

e-mail: sindiso@sbb.rs, nsprv@mts.rs, nsprv.zr@mts.rs

www.nsj.org.rs, www.nsprvojvodine.org.rs

- Predsednicima organizacija *NSJS*, *svima*
- Medijima

ZAŠTITIMO DECU OD DEČIJEG RADA, SADA, VIŠE NEGO IKADA!

Pandemija COVID-19 predstavlja dosad neviđeni rizik za prava, bezbednost i razvoj dece. Na 12. jun - Svetski dan borbe protiv dečijeg rada 2020. pozivamo zemlje i organizacije da se fokusiraju na potrebe najugroženijih tokom upravljanja krizama i oporavkom. Imamo šansu da, ne samo da porazimo ovu pandemiju, već i da okončamo dečji rad u svim njegovim oblicima do 2025, ali, moramo da delujemo odmah, odlučno i u velikom obimu.

Pandemija COVID-19 i nastala globalna ekonomska i socijalna kriza imaju ogroman uticaj na život i život ljudi. Za mnogu decu i njihove porodice situacija, koja se brzo pogoršava, znači poremećeno obrazovanje, porodične bolesti i potencijalni gubitak prihoda domaćinstva. Nepostojanje adekvatnih sistema socijalne zaštite pojačava ranjivost porodica - a samim tim i njihove dece. Pre širenja COVID-19, gotovo 100 miliona dece je uklonjeno iz dečijeg rada, čime je broj smanjen sa 246 miliona (u 2000), na 152 miliona (u 2016) od čega su 73 miliona dece na opasnom radu. Mnogo dece u dečijem radu sada je u većem riziku da uđe i u skrivene i opasnije oblike rada ili da rade duže radno vreme.

Kriza, takođe, može gurnuti nove milione ranjive dece u dečji rad - milioni njih moraću, u premladoj dobi, da doprinose porodičnom budžetu. Devojčice su posebno u riziku da preuzmu rad van svog domaćinstva tzv. kućni posao ili kućnu negu i verovatno je da će biti izložene povredama, fizičkom ili seksualnom zlostavljanju. Najgori oblici dečijeg rada, uključujući seksualnu eksploataciju, koja pre svega pogađa devojčice, često se povećavaju kako se smanjuju mogućnosti zaposlenja roditelja i porodični prihodi. Deca iz migrantskih porodica koja su izbegla; od sukoba i katastrofa, od ekstremnog siromaštva ili zbog kršenja ljudskih prava mnogo su pogođenija. Nejednakosti, socijalna isključenost i diskriminacija u vreme krize još više pogoršavaju ovu situaciju. Ovo se posebno odnosi na domorodce, etničke manjine i interno raseljena lica, osobe sa invaliditetom, siromašna domaćinstva i siročad.

Vlade širom sveta preduzimaju obimne mere za suzbijanje i ublažavanje pandemije. Primenom najboljih praksi, pravim političkim izborima i brzim akcijama za njihovo sprovođenje, za našu decu se može izgraditi bolja budućnost.

UN su 2021. godinu proglasile Međunarodnom godinom eliminacije dečijeg rada. Događaji i kampanje koje će biti organizovane tokom te godine pružaju priliku svim državama članicama i partnerima UN-a da se pridruže naporima u borbi protiv dečijeg rada.

Borba protiv dečijeg rada zahteva snažna partnerstva na globalnom, regionalnom, nacionalnom i nivou zajednica. Alijansa 8.7 ostvaruje efikasniju koordinaciju ka dostizanju ciljeva SDG 8.7 za okončanje dečijeg rada u svim njegovim oblicima do 2025. godine. 21 zemlja i 250 partnerskih organizacija obavezale su se da će ubrzati akcije, implementirati inovativna rešenja i podeliti znanja o najboljim praksama i naučenim lekcijama.

Međunarodno partnerstvo za eliminaciju Dečijeg rada u poljoprivredi (IPCCLA) i Radne grupe za dečji rad Alijanse za zaštitu dece u humanitarnoj akciji, su dobri primeri za usklađeno delovanje.

Radnici i poslodavci i njihove organizacije igraju ključnu ulogu u sprečavanju dečijeg rada baveći se zdravstvenim rizicima na radu i ekonomskim posledicama pandemije. Socijalni dijalog pokazao se apsolutno ključnim za uravnoteženo upravljanje krizama i reagovanje, osiguravajući zaštitu prava radnika, prava dece kao i kontinuitet poslovanja.

Na ovaj Svetski dan, pozivamo sve zemlje i partnere da udruže napore i pripreme aktivnosti za 2021- Međunarodnu godinu borbe protiv dečijeg rada. Ove aktivnosti treba da su zasnovane na odgovarajućim konvencijama i preporukama MOR-a¹, Konvenciji UN o pravima deteta i da zaštite svu decu koja su pod rizikom dečijeg rada ili im treba osigurati da budu prioritet u odgovoru na COVID-19.

Sledeće politike pokazale su se efikasnim u borbi protiv dečijeg rada:

1. *Zaštita radnika i njihovih porodica i pružanje podrške za život:* Većina dečijeg rada prisutna je u poljoprivredi (71% celokupnog dečijeg rada), kao i među porodicama koje rade u neformalnoj ekonomiji gde radnici nemaju plaćeni dopust, pristup zdravstvenom osiguranju, nadoknade za nezaposlene i druge oblike socijalne zaštite. Svi poslodavci i radnici i njihove porodice treba da budu zaštićeni od zdravstvenih rizika od COVID-19. Potrebno je uvesti i ojačati zaštitne mere na radnom mestu i u zajednicama, koje zahtevaju veliku javnu podršku i nova ulaganja. Javna ulaganja u zapošljavanje i podrška dohotku takođe su od vitalnog značaja za vreme krize. Potrebne su mere za ublažavanje šteta u preduzećima, posebno malim i srednjim, i kod radnika ostalih bez dela posla, zaposlenja i gubitka prihoda.
2. *Pojačana socijalna zaštita za sve:* U vremenima kriza, socijalna zaštita pruža suštinsku podršku koja pomaže porodicama da saniraju zdravstveno stanje i ekonomske šokove. U pandemiji COVID-19 zdravstveno osiguranje i socijalna zaštita su od vitalnog značaja jer ublažavaju pritisak na porodice da svoju decu pošalju na posao u slučaju bolesti ili smrti člana domaćinstva. Ostale mere socijalne zaštite koje su se pokazale naročito efikasnim u rešavanju dečijeg rada su gotovinske pomoći i programi u naturi (direktna novčana plaćanja ili naturalna plaćanja porodicama) koji povećavaju materijalnu sigurnost porodica i olakšavaju pristup obrazovanju i zdravstvenoj zaštiti.
3. *Kvalitetno javno obrazovanje i Obrazovanje za sve:* Obrazovanje igra veliku ulogu u usvajanju životnih veština i u budućnosti - radnih mesta. Deca koja idu u školu manje verovatno će postati žrtve dečijeg rada. U doba krize kontinuitet obrazovanja je od presudne važnosti, bilo u formalnom ili neformalnom obliku. Uz COVID-19, u mnogim zemljama su škole zatvorene, a deca koja su već deo svog vremena radila su izložena riziku od dečijeg rada i mogućnosti da se nikada ni neće ni vratiti u školu. Mnoga deca koja su spojila školu i posao izgubila su okruženje za učenje i zaštitu i

¹ Konvencija o najnižem dobu ILO iz 1973. godine (br. 138); Konvencija o najgorim oblicima dečijeg rada ILO iz 1999. (br. 182); i Preporuka za zapošljavanje i dostojanstven rad za mir i otpornost, 2017. (br. 205).

možda će morati da rade duže kako bi pomogla svojim porodicama. U svetlu COVID-19, učenje na daljinu je postalo presudno. Međutim, najugroženija deca nemaju pristup učenju na daljinu jer nemaju računare i pristup internetu, a ponekad čak ni struju i zato im trebaju niskotehnološka i ne-tehnološka rešenja. Pravovremeno obrazovanje za one koji nisu bili u mogućnosti da pristupe bilo kom obliku obrazovanja tokom krize može pomoći da se ta deca vrate u školu. Besplatan, univerzalni pristup osnovnom obaveznom obrazovanju i dalje je presudan, kao i da se obezbede školski obroci i subvencije za indirektno troškove - za školske uniforme, knjige i prevoz.

4. *Povećana briga i partnerstva:* U doba krize, važnije nego ikad je držati pod lupom ranjivu decu i njihove porodice i to treba da rade aktivisti zajedno sa svim zainteresovanim partnerima da osiguraju da su potrebe dece prioritet reakcije na krizu. Vlade, organizacije poslodavaca i radnika, organizacije civilnog društva, entiteta UN-a, regionalni partneri i mediji igraju važnu ulogu da borba protiv dečijeg rada ostane na dnevnom redu, zalažući se za prave politike, mobilizaciju javnosti, političku i finansijsku podršku.

Važno je rešiti izazov, integrisanim pristupom, uz poštovanje temeljnih načela i prava na radu, koja, u vreme krize, postaju sve važnija. Ova prava obuhvataju i prava na slobodu udruživanja i kolektivno pregovaranje koja doprinose pristojnim platama i dobrim uslovima rada za roditelje dece izložene riziku od dečijeg rada. Ona uključuju jednak tretman i mogućnosti tako da nijedan radnik ne trpi diskriminaciju zbog starosti, pola, rase, migracionog statusa ili verskog opredeljenja. Takođe, podrazumevaju i da je prinudni rad i rad uz kršenje ljudskih prava ukinut. Sva ova osnovna radna prava sastavni su deo šireg odgovora usredsređenog na ljudska prava i prava deteta koja postavljaju temelje za inkluzivni i održivi oporavak koji nikoga ne ostavlja isključenog.

Svetski dan borbe protiv dečijeg rada široko podržavaju vlade, organizacije poslodavaca i radnika, agencije UN i mnogi drugi koji se bave eliminacijom dečijeg rada. Pozivamo vas i vašu organizaciju da budete deo Svetskog dana 2020.

Pridružite nam se i dodajte svoj glas svetskom pokretu protiv dečijeg rada. Potražite informacije na našim veb-stranicama da biste saznali kako podržati kampanju. Obavestite nas o aktivnostima planiranim u vašim zemljama i pošaljite nam svoje fotografije.

COVID-19: Ne dečijem radu, deci je mesto u školi!
Zaštitimo prava i komoditet dece u vreme i nakon pandemije!

Pridružite nam se!

Novi Sad, 09.06.2020.god.

prof. Hadži Zdravko M. Kovač, predsednik